

Kvalitātes definīcijas un metodiskās pieejas izglītībā (ne tikai augstākajā)

A. Rauhvargers, Asoc.Prof.
Rektoru padomes ģenerālsekretārs
telefons 7034338, 7034368

Raiņa bulvārī 19, 141 istaba (Rektoru padomes sekretariāts)

Kvalitātes definīcijas

- Kvalitāte kā ekselence,
- Kvalitāte kā “nulle kļūdu”,
- Kvalitāte kā “atbilstība mērķim”,
- Kvalitāte kā sliekšnis (modifikācija “minimālie standarti”),
- Kvalitāte kā atskaitīšanās sabiedrībai
- Kvalitāte kā nepārtraukta pilnveide.

Kuras definīcijas der izglītībai?

- neder tikai “nulle kļūdu” – tā ir tipiski uz rūpniecību vērsta
- Kvalitāte kā ekselence – ļoti būtiska mācību iestāžu konkurences cīņā, sabiedrības vadošā spēka lomas uzturēšanā.

Tomēr ekselences pieeja nedod “parastos” kvalitātes nodrošināšanas rezultātus – apliecinājumu, ka “viss kārtībā”.

Kuras definīcijas der izglītībai? (2)

- Kvalitāte kā “atbilstība mērķim” ļoti būtiska, ja jāvērtē profesionālās programmas – (vai vispārizglītojošu lietu nav par daudz un vai profesionālu un praktisku – par maz)
- Kvalitāte kā sliekšnis – būtiska jaunu programmu un iestāžu atzīšanai – vai minimālie standarti ir sasniegti?

Kuras definīcijas der izglītībai? (3)

- Atskaitīšanās sabiedrībai – būtībā ir atbilde, vai bija vērts tērēt sabiedrības līdzekļus. Te bez momentānās kvalitātes ir būtiska ilgtspējīga attīstība.
- Kvalitāte kā nepārtraukta pilnveide. Visvairāk interesē pašai iestādei/programmai. Ja tā ir :
  - apzinājusi visus savas darbības procesus,
  - izveidojusi mehānismus katra atsevišķā procesa pilnveidei,
  - darbojas ar stratēģisku skatu nākotnē,
  - viss personāls ir ieinteresēts attīstībā un darbojas šajā virzienā,
- tad tā spēs arī ārējiem vērtētājiem pierādīt, ka darbojas pareizi

Kvalitātes vērtēšanas/ nodrošināšanas metodes

1. Ārējie eksaminētāji

- Studiju kvalitāti nodrošina ar to, ka eksāmenus pieņem nevis tie, kas pasniedz, bet citi – tādējādi vērtējums objektīvāks.
- mūsdienās tas bieži nozīmē, ka šie “citi”
  - piedalās eksāmena testu izstrādē un
  - izlases kārtā paskatās pa kādam darbam
- vai arī, ka noteiktā rajonā darbus savāc kopā un pēc tam anonīmi labo visi kopā

Individuālu mācībspēku vērtēšana

- Mēdz būt noteikti pasākumi individuālu mācībspēku vērtēšanai:
- studentu aptaujas,
- studentu rezultāti (pie nosacījuma, ka ir ārējais vērtējums eksāmenos)
- prasības mācībspēku kvalifikācijas pilnveidei,
- kontrole procesā (hospitēšana u.c.)

Izglītības iestāžu iekšējā kvalitātes kultūra

Kvalitātes uzturēšana ir uzdota pašai izglītības iestādei

Ārējais audits vērtē

- kā darbojas iekšējā kvalitātes sistēma,
- vai tā nodrošina minimālos kvalitātes standartus,
- vai tā nodrošina ilgtspēju,
- vai tā ir orientēta uz pilnveidi,
- vai tā ir orientēta tikai uz studijām, vai arī uz pētniecību (augstskolās)

ISO 9000

- Procesu kontrole –
- ja visi procesi darbojas pareizi, galarezultātam jābūt kvalitatīvam

Iestādes vai programmas ārējs novērtējums

(ar dažādām iespējamām sekām)

- Notiek pēc shēmas: pašanalīzes ziņojums – ekspertu vizīte - ekspertu ziņojuma apspriešana
- Var beigties ar lēmuma pieņemšanu vai arī tikai ar rekomendācijām pilnveidei
- Ja tā ir lēmuma pieņemšana, tad parasti tas ved pie formālas atzīšanas – iestādes/programmas atzīšanas, akreditācijas, sertifikācijas u.c.

Kvalitātes nodrošināšanas posmi

- Iestādes vai programmas pašvērtējums (pašanalīze)
- ekspertu iepazīšanās ar pašanalīzes ziņojumu
- ekspertu konsultācijas ar iestādi (programmu)
- novērtējuma vizīte
- ekspertu vērtējuma ziņojums
- ekspertu ziņojuma apspriešana ar iestādi
- ekspertu ziņojuma publikācija

tālākā darbība:

a) kvalitātes pilnveides process mācību iestādē (programmā)

b) oficiāls lēmums par akreditāciju

c) variants – kvalitātes vadības audits

Par kvalitātes nodrošināšanu lasiet:

1) KVALITĀTES ROKASGRĀMATA: PROCEDŪRAS UN PRAKSE

Phare Daudzvalstu programma augstākajā izglītībā

ZZ-95.20 Augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšana

- autori:

Dorte Kristofersena, Andrē Sursoka un Dons Vesterheidens

http://www.aic.lv/ENIC/lat/enic/dipl_atz_dok/manual_d.htm

2) EFQM Metode kvalitātes pilnveidei

balstīts uz Total Quality Management principiem un piemērots izglītībai.

Autori – Flandrijas un Nīderlandes profesipnālās augstākās izglītības ekspertu grupa

<http://www.aic.lv/eqfm/default.htm>